

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

Henning Larsen Architects AS v/Anne Fodnes Nordstoga
Gamle Beddingvei 28, Postboks 383 N-1601 Fredrikstad
anne.nordstoga@henninglarsen.com

Kopi:

kommunepost@drammen.kommune.no

sfovpost@statsforvalteren.no

post@viken.no

buskerud@naturvernforbundet.no

buskerud@fnf-nett.no

post@drammenfriluftforum.no

Drammen, 3. mars 2022

Innspill til Drammensfjorden maritime senter

Vi viser til varsel om oppstart av arbeid med Detaljregulering for Drammensfjorden Maritime senter foreslått plassert på Knemsgrunnen/Knemstranda i Homannsbergbukta sør for Svelvik, nå i Drammen kommune. Økosystembasert forvaltning er nøkkelbegrepet for hvordan de lokale kommuner kan gripe an denne saken.

Sammendrag:

- **Naturtypen** på gruntvannsområdet (Knemsgrunnen) avgrenses ytterst mot Strømmen med skipsleia. Mot strandsonen innenfor finnes et typisk takrørsområde med overgang til en strandeng inn mot Knemstranda. Alle naturtypene har samme utviklingshistorie som «Grunnane», men er skilt fra naturreservatet¹ nedstrøms med en menneskeskapt barriere, en veifylling anlagt i årene 1870-1900, seinere supplert med utfylling til bl.a. avfalls- og industrideponi i strandsonen. I gruntvannsområdene på begge sider av fjorden er det registrert bløtbunnsområder, ålegras, strandeng og strandsump. Alle disse brakkvanns/ferskvannsbiotopene i **Svelvikdeltaet** er dannet etter istiden, på basis av løsmasser fra endemorenen og seinere utforming gjennom lang tid med avsetning av leire/slam fra Drammelselva. Biotopene i elvedeltaet antas å være de best bevarte på Østlandet og er særdeles viktige for livet i Drammensfjorden/Oslofjorden, og i den lokale fjæra. Det bør utredes naturfredning

¹ <https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-vestfold-og-telemark/miljo-og-klima/verneomrader/dokumenter/verneomraader-vestfold/grunnane-naturreservat/svelvik-grunnane-naturreservat-natur-i-vestfold-2014.pdf>

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

av hele elvedeltaet mellom Svelvik og Holmsbu, med restaurering av gamle og nye miljøsynder, samt biotopforbedrende tiltak.

- **Ålegrasenger²**, som er oppvekstområder for yngel, er svært sårbare for endringer i strømningsforhold, sedimentering, skyggelegging og forurensning. Forslag om utbygging av flytebrygger i gruntvannsområdene, og fortøyning av et stort antall båter i det samme området, er ikke forenlig med en livskraftig ålegraseng. Slike naturfremmede inngrep vil uungåelig hindre lystilgang og dermed fotosyntesen i grasengene og andre bunnbiotoper. Gjennomstrømning av friskt vann fra sør og nord til ålegrasengene på vestsida av Strømmen har lenge vært negativt påvirket av en barriere anlagt fra land til Bokerøya. Disse strømningsforholdene må restaureres med en bred, evt. flere mindre kanaler på tvers av barrieren.
- **Sjøørretbekker.** I Homannsbergbukta har vi startet undersøkelsene av Knemsbekken og Homannsbergbekken med sikte på igangsetting av biotopforbedrende tiltak eller restaurering. Fra strandsona og ut til skipsleia i Strømmen må det planlegges og gjennomføres fredningssoner for anadrom laksefisk og andre tiltak. Båtanlegg vil være i konflikt med bekkens krav på gode økologiske betingelser.
- **Badeplass på Knemstranda.** Badeplassen på Knemstranda er naturbasert, tilgjengelig, godt egnet for barn og er ellers god som den er. Det som trengs er tiltak for opprydding og vedlikehold, en infotavle om naturtyper, fisk, insekter og fugl. En parkifisering av stranda må på det sterkeste frarådes. Kraner, veier, påfylling av sand og andre inngrep vil svekke strandas egenart og kvaliteter.
- **Kommunedelplan/Fjordtiltak.** Naturen og særlig det unike vannmiljøet i Indre og Ytre Drammensfjord er sterkt truet av negative miljøbelastninger. Ref. Prosjektet **Ren Drammensfjord³** som vår forening deltar i. Ref. også «**Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv⁴**» som inneholder en samlet plan for både Drammensfjorden og Oslofjorden og lister opp en lang rekke gode og nødvendige tiltak. Drammensfjorden har nå fått kode rød fordi den er sterkt negativt belastet blant annet av for mye nitrogen og for lite oksygen. Å la private firmaer velge blant de mest attraktive LNF-områder uten vedtatt kommunedelplan er ikke demokratisk planbehandling. Vi ser at Asker

² <https://www.hi.no/hi/radgivning/marine-naturverdier-og-tiltak-i-kystsonen/marint-biologisk-mangfold/alegrasenger-og-andre-undervannsenger>

³ <https://www.drammen.kommune.no/tjenester/miljo-klima-natur/ren-drammensfjord/>

⁴ https://www.regjeringen.no/no/dokument/dep/kdd/veiledninger_brosjyrer/2009/lovkommentar-til-plandelen-i-kapittel-1-fellesbestemmelser/-1-8-forbud-mot-tiltak-mv-langs-sjo-og-v/id556737/

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

kommune stiller opp for tiltaksplanen og oppfordrer både Asker, Lier og Drammen til å gjennomføre en felles *Kommunedelplan for arealene langs fjorden – en strandsonesplan* av samme karakter som Kommunedelplan Drammeneelva.(KPD) KPD ble vedtatt i 1991, etter 4 års planmedvirkning. Tiltaksplanen for Oslofjorden må implementeres som en del av denne kommunedelplanen. Etter at arealdelplanen er vedtatt, skal det være mulig å fremme forslag om lokale reguleringsplaner i tråd med planens delområder, men ikke før.

- Vår konklusjon er at den planlagte utbyggingen av en landskapsdominerende båthavn midt i elvedeltaet ikke må gjennomføres, - av en rekke årsaker. Søppelfyllingen i kanten av naturreservatet i Solbergbukta må fjernes fullstendig – ned til naturlig leirenivå. På samme vis bør evt. andre gamle miljøsynder i vannmiljøet og strandsonene i hele deltaområdet restaureres tilbake til sin opprinnelige kvalitet. De nasjonale naturverdier er så betydelige at de lokale myndigheter av egen vilje kan avsette dette området i kommunedelplanen til fredningsformål. En nasjonal *verneplan* for deltaområdet vil medføre at hele vannmiljøet fra Dramstadbukta og ut til Holmsbu gis trygghet med langsiktig vern som en utvidelse av Grunnane naturreservat. Det vil bli en investering i naturverdier som vil gjøre vannmiljøet i Svelvik til en nasjonal attraksjon.

Notater og henvisninger som er grunnlag for sammendraget:

- Marine undervannsenger er på rødlista til Artsdatabanken⁵ og det samme gjelder grunn marin sedimentbunn⁶.
- En befaring av planområdet har vist at det har de samme biotopene som Grunnane naturreservat.
- Svelvik kommune har publisert Oppgaveutvalg - rapport 2017. Temaplan for friluftsliv og rekreasjon⁷. De skriver blant annet: Knemstranda er kommunalt eid, den er tilgjengelig for alle bruk ergrupper, har god adkomst og parkering, toaletter, gang og sykkelvei fra sentrum. I tillegg er det god plass, den kan utvides og det kan tilrettelegges for ulike grupper uten at det blir brukerkonflikt. Sjøområdet er langgrunt og spesielt fint for familier med små barn. En gruppe lokale småbåteiere,

⁵ https://artsdatabanken.no/rln/2018/18/marin_undervannseng?mode=headless

⁶ https://artsdatabanken.no/rln/2018/17/grunn_marin_sedimentbunn?mode=headless

⁷ <https://www.drammen.kommune.no/globalassets/tjenester/arealplan-kart-og-geodata/dokumenter/gjeldende-kommuneplaner/andre-relevante-planer-og-mulighetsstudier/sve-temaplan-for-friluftsliv-og-rekreasjon-1.pdf>

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

holder en brygge på område i hevd. Det er lite konflikter knyttet til dette og det skaper tvert imot lokalt eierskap.

- Kartet viser at det er svært grunt i hele bukta helt ut til Vesthaken.
- Det er en gytebekk, kalt Homansbergbekken, for sjørret og laks nær planområdet og en gytebekk, kalt Knemsbekken, nord for Homansberget.
- Svelvik kommune karakteriserte Homansbergbekken som 3b, bekk med nedsatt produksjon, mens Knemsbekken fikk kategori 4, sjørretførende i 1998.

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

- Mattilsynet⁸ anbefaler å ikke spise filet (muskelkjøtt) av ørret som er fisket i Indre Drammensfjorden, det vil si innenfor Svelvikstrømmen, på grunn av høye verdier av tinnorganiske forbindelser. I tillegg anbefaler de å ikke spise filet (muskelkjøtt) av skrubbe i Drammensfjorden på grunn av høye verdier av tinnorganiske forbindelser.
- En småbåthavn vil føre til utstrakt båttrafikk som vil kunne løsrive sedimenter som vil begrense sikten i vannet og hindre fotosyntesen til ålegrasengene. I tillegg kan tungmetaller fra fjordbunnen bli frigjort.
- En havn med plass til 1000 båter, hver plass anslått til 15m² og 30m² til å manøvrere båten vil beslaglegge et areal på minst 45.000 m² og dekke ålegrasengene som er oppvekstområdet til både sjørret- og lakseyngel, men også annen fisk og marint liv.
- Gruntvannsområdene og allmenhetens tilgang til Drammensfjorden er i ferd med å forsvinne. Kyststien går forbi Knemstranda og tiltaket vil føre til at strandsonen vil bli ytterligere nedbygd og minke Hvermannsens tilgang til kysten med tanke på turgåing, fiske, bading, o.l.
- Planinitiativet viser at det vil bli tilgang til havna fra to sider som vil føre til ytterligere belastning for det marine livet.
- I tillegg vil det bli mye bilkjøring med tilhørende dekkslitasje og mikroplast som havner i sjøen og vil skade det marine livet.
- Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) har satt i gang prosjektet Sjørretriket⁹ for bl.a. å restaurere og forbedre flest mulig bekker og elver rundt Oslofjorden og Skagerrak slik at de byr på best mulig gyte- og oppvekstforhold for sjørret.

⁸ https://www.matportalen.no/matvaregrupper/tema/fisk_og_skalldyr/drammen_-_advarsel_mot_fisk_og_sjomat#tilbakemelding

⁹ <https://www.njff.no/fiske/sjoorretriket>

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

Drammens Sportsfiskere støtter dette prosjektet og vil kartlegge alle bekker tilhørende indre og ytre Drammensfjord.

- NJFF vil gi barn og ungdom i skoler rundt Oslofjorden og Skagerrak tilbud om et opplæringsopplegg om sjøørret/ørret som art, økologi i sjøørretbekkene og i miljøet rundt disse, helst knyttet til et vassdrag i nærhet til skolen.
- Drammen kommune har nylig vedtatt samfunnsdel for kommuneplan for Drammen kommune: Hovedmål for klima og miljøvennlig utvikling; "Drammen skal bli Norges grønneste kommune - et sirkulært og klimarobust lavutslippssamfunn der det er naturlig å velge miljøvennlig."
- Vi viser til Plan- og bygningsloven, §1–8 Forbud mot tiltak mv. langs sjø og vassdrag: I 100–metersbeltet langs sjøen og langs vassdrag skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.
- Saltskjær er et biotopvernområde¹⁰ for sjøfugl og båter fra Knemstranda vil kunne forstyrre fuglelivet både der og i Grunnane naturreservat.
- Svelvik kommune bestilte i 2018 Biologiske undersøkelser ved Knemstranda, Svelvik i 2018 av Kjell Magne Olsen¹¹, hvor rapporten sier at: «Hovedkonklusjon fra undersøkelsene er at det planlagte tiltaket vil ha stor negativ betydelig for forvaltningsrelevante arter som opptrer i området.

Kombinasjonen av disse faktaene gjør at DS Vannmiljøutvalget ber om at denne utbyggingen ikke blir gjennomført. Bakgrunnen for vår konklusjon støttes i det alt vesentlige av «Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv». I planen fremkommer detaljer om alvorlige økologiske og miljømessige tilstander for Oslo- og Drammensfjorden, og tiltak som må gjennomføres. Planene om en stor småbåthavn ved Bokerøya ved Svelvik er ikke forenelig med myndighetenes tiltaksplan for området.

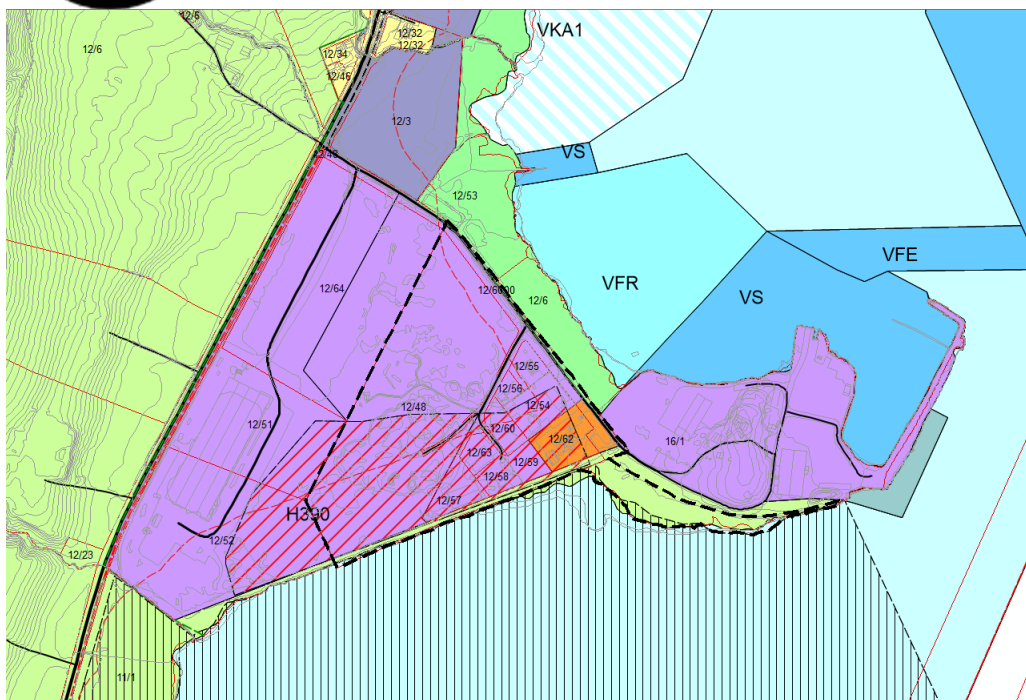
Det er en fylling med industriavfall mellom planområdet og Grunnane naturreservat. Den er skravert med rødt i vedlagte bilde. DS Vannmiljøutvalget mistenker at lekkasje fra denne forårsaker at det renner ut gift i fjorden.

¹⁰ <https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2009-06-19-756>

¹¹ <http://lager.biofokus.no/biofokus-notat/biofokusnotat2018-35.pdf>

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

Vi ber om at Drammen kommune fjerner fyllingen med industriavfall og sikrer at området blir fritt for miljøgifter. I tillegg ber vi om at det anlegges en bred kanal, eller flere mindre mellom Knemstranda og Grunnane naturreservat slik at det vil bli en betydelig vanngjennomstrømming mellom disse områdene. Helst bør hele det utfylte gruntvannsområde mellom Bokerøya og land restaureres tilbake til sin opprinnelige naturtilstand. Dette vil kunne inngå i Ren Drammensfjord-prosjektet.

Vi ber vi om at Drammen og Asker kommune sammen utarbeider en verneplan for Drammensfjorden fra morenen ved Svelvik til Holmsbu. Denne bør utarbeides i samarbeid med Klima- og Miljødepartementet og Statsforvalteren basert på følgende rapport fra NIVA: Vannforekomst Drammensfjorden. Nødvendige undersøkelser for å fullkarakterisere Drammensfjorden¹².

Planinitiativet nevner krav om konsekvensutredning. Hvis den skal foretas, ber vi om kommunene Drammen og Asker er oppdragsgiver og ikke utbygger, ellers vil det være vanskelig å tro at den er objektiv.

Vi vil gjerne være med i et medvirkningsprosjekt for oppfølgingen av «Tiltaksplanen for Oslofjorden – angående Drammensfjorden».

Vi betrakter Drammensfjorden fra Svelvikmorenen ved Dramstadbukta og sørover mot Holmsbu som et godt bevart ferskvanns- og brakkvanns – elvedelta. Området er viktig som biotop/naturtype langt ut over det areal de representerer bl.a fordi de fungerer som

¹² <https://niva.brage.unit.no/niva-xmlui/handle/11250/213840>

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

nøkkelområder for en rekke arter, jf. hekkebiotop for fugl og raste- og næringsområde under trekk¹³. Elvedeltaer er en utsatt, sårbar og trua naturtype som må beskyttes, og restaureres der det er nødvendig.

Vi viser til vanndirektivets §12, som sier at et hvert tiltak som påvirker vannmiljøet og fastsatte miljømål i vanndirektivet og tiltaksområdets vannområdeplan skal veies opp mot samfunnsnyttene til tiltaket. Tiltak som reduserer økologisk eller kjemisk status skal ikke gjennomføres og ikke bryte med denne paragrafen med mindre store samfunnsnyttige fordeler tilsier at dette kan redegjøres for.

Til slutt ber vi om Naturmangfoldloven §8-12 blir hensyntatt ved avgjørelse av om tiltaket kan gjennomføres.

Hilsen

Petter Øijord (sign.)

Leder Vannmiljøutvalget

John Tollefsen (sign.)

Sekretær Vannmiljøutvalget

Vedlegg:

Vedlagte dokumenter fra Forkningsseminar «Ny kunnskap om kyst' og ferskvann», Miljødirektoratet, 11.11.21 viser at Drammensfjorden har en svært dårlig økologisk tilstand med et overskudd av nitrogen og et underskudd av oksygen hvor begge deler er negativt for livet i fjorden.

André Staalstrøm, Nitrogenprosjektet og bruk av Martini-modellen

Jon Lasse Bratli, Oslofjordplanen: Status og videre arbeid

¹³ https://elvedelta.miljodirektoratet.no/gifs/prodark_elvedelta.pdf